

**VIEŠOSIOS ĮSTAIGOS „PSIHIKOS SVEIKATOS PERSPEKTYVOS“
VEIKLOS ATASKAITA UŽ 2021 METUS**

2022 m. balandžio 19 d.

BENDROJI DALIS

Viešoji įstaiga “Psichikos sveikatos perspektyvos” ne pelno siekiantis viešasis juridinis asmuo. Nevyriausybinė organizacija.

Įmonės kodas 125446837.

Ne PVM mokėtoja.

Įstaiga įregistruota 2000 m. lapkričio 16 d.

Viešoji įstaiga “Psichikos sveikatos perspektyvos” yra 2000 m. įkurta ir psichikos sveikatos srityje dirbanti nevyriausybinė ne pelno siekianti organizacija. Tinklinės organizacijos Mental Health Europe narė bei pasaulinės federacijos Human Rights in Mental Health – Global Initiative on Psychiatry narė.

Organizacijos misija: Įtvirtinti žmogaus teisėmis grįstą požiūrį į psichikos sveikatą, kurio centre – empatija, pagarba ir į asmenį orientuota pagalbos sistema.

Organizacijos vizija: Psichikos sveikatos sunkumai priimami kaip žmogiška ir prasminga patirtis, niekas dėl jų nepatiria diskriminacijos ar menkinimo.

2021 M. VEIKLOS TIKSLAI IR UŽDAVINIAI, JŲ ĮGYVENDINIMAS IR REZULTATAI

2021 metais organizacija siekė užtikrinti organizacijos veiklą tęstinumą, šviesti visuomenę ir specialistų grupes psichikos sveikatos ir žmogaus teisių klausimais, vykdyti psichikos sveikatos modernių principų ir žmogaus teisių advokaciją. Organizacijos veiklą tęstinumui užtikrinti buvo teikiami projektai finansavimui ir siūlomos mokymų paslaugos.

Buvo tęsiamas EEE finansinio mechanizmo Aktyvių piliečių fondo finansuojamas projektas „Pokyčių sparnai“, kuriuo siekiama atliepti kompleksinę žmogaus teisių problemą, susijusią su socialinės globos paslaugų sistema ir diskriminacinėmis visuomenės nuostatomis intelekto ir/ar psichosocialinės negalios atžvilgiu. Numatomos veiklos kryptys:

- Per regioninių bendruomenių švietimo veiklas ir kampanijas, ypač investuojant į psichikos sveikatos raštingumo didinimą.
- Per dirbą su socialines paslaugas teikiančiais specialistais, dirbančiais Grupinio gyvenimo namuose. Siūloma tai daryti sistemingai – naudojant Pasaulio sveikatos organizacijos „QualityRights“³ priemonių rinkinį bus įvertinta žmogaus teisių situacija ir teikiamų paslaugų kokybė, o remiantis rezultatais ir rekomendacijomis, specialistams suteiktos trūkstamos žinios per tikslinius mokymus, diskusijas ir superviziją.

- Informuojant eprendimų priėmėjus ministerijų ir savivaldybių lygmenyse apie identifikuotas problemas ir potencialius jų sprendimo būdus.
- Per darbą su regionine bei nacionaline žiniasklaida, užtikrinant, kad šios temos viešojoje erdvėje būtų komunikuojamos etiškai bei remiantis žmogaus teisėmis grįstu požiūriu.
- Paraleliai dirbant su visomis šiomis tikslinėmis grupėmis, tikimasi, kad atneštas pokytis žymiai prisidės prie intelekto ir/ar psichosocialinę negalią turinčių asmenų teisių užtikrinimo, jų galimybės gyventi pilnavertį gyvenimą bendruomenėje, gauti kokybiškas paslaugas ir prisidėti prie visuomenės visokeriopo augimo ir vystymosi. Tai žymiai prisidės prie bendros paramos žmogaus teisėms ir visuomenės informuotumas bus padidintas.
- Projektas sustiprins pilietinę visuomenę Lietuvos regionuose bei prisidės prie tarptautinių žmogaus teisių standartų įgyvendinimo. Projekto metu taip pat bus dalinamasi gerąja Norvegijos praktika, bendradarbiaujant su šios šalies organizacija, stiprinamas dvišalis bendradarbiavimas.

Projekto partneriai: Šeimos idėjų centras (Anykščių raj.) ir Šiaurės Norvegijos Universitetinės ligoninės Gydomo neskiriant medikamentų skyrius (Tromso, Norvegija).

Plačiau apie projektą:

<https://perspektyvos.org/projektas/pokyciu-sparnai-zmoniu-turinciu-intelektu-ir-ar-psichosocialine-negalia-itraukis-ir-teisiu-uztikrinimas-lietuvos-regionuose/>

Buvo tęsiamas projektas „Informacija ir komunikacija - kertiniai principai siekiant teisingumo asmenims su negalia, nukentėjusiems nuo nusikaltimų“

Šiuo projektu siekiama pasitelkti duomenų rinkimą ir tyrimus, praktinių įrankių bei informacijos šaltinių kūrimą, ir skatinti tarp-institucinį bendradarbiavimą, tam kad:

(a) Būtų geriau užtikrinamos žmonių su negalia (ypač su intelekto ir/ar psichosocialine negalia) teisės, nurodytos direktyvoje, tokios kaip teisė į informaciją pradedant pirminiu pareiškimų teikimu bei interviu ir įrodymų rinkimu, baigiant dalyvavimu teismo procese ir prieiga prie paslaugų, suteikiančių nusikaltimų aukoms paramą ir reikalingą pagalbą;

(b) Būtų padidintas prieinamumas prie būtinos pagalbos ir tinkamo sąlygų pritaikymo, kurie padėtų asmenims su negalia, nukentėjusiems nuo nusikaltimų, efektyviau komunikuoti ir būti suprastiems;

(c) Būtų tobulinami specialistų, dirbančių teisingumo sistemoje, efektyvaus bendravimo su žmonėmis su negalia (ypač su intelekto ir/ar psichosocialine negalia) įgūdžiai.

Projekto veiklos tiesiogiai nukreiptos į specialistus ir naudos gavėjus 7 šalyse (Lietuvoje, Vengrijoje, Slovakijoje, Bulgarijoje, Čekijoje, Rumunijoje, Slovėnijoje ir Kroatijoje), kurie savo darbe ar aplinkoje turi galimybę pasiekti ir paveikti tūkstančius kitų.

Plačiau apie projektą:

<https://perspektyvos.org/projektas/informacija-ir-komunikacija-kertiniai-principai-siekiant-teisingumo-asmenims-su-negalia-nukentejusiems-nuo-nusikaltimu/>

Buvo tęsiamas projektas „StayWell“ – profesinio ugdymo besimokančių mokinių emocinės gerovės ir psichikos sveikatos palaikymas ir skatinimas, naudojant novatorišką mokymosi internetinę svetainę

Šiuo projektu siekiama sukurti novatorišką skaitmeninio mokymosi metodą, kuriuo būtų skatinama ir palaikoma profesinio mokymo besimokančiųjų emocinė gerovė ir psichikos

sveikata, įgyjant socialinių bei emocinių įgūdžių, padėsiančių efektyviai įsitraukti į ugdomąją veiklą, didinti savarankiškumą, pažinti save bei sėkmingai žengti į darbo rinką.

Plačiau apie projektą: <https://perspektyvos.org/projektas/staywell-liet-buk-sveikas-profesinio-ugdymo-besimokanciu-mokiniu-emocines-geroves-ir-psichikos-sveikatos-palaikymas-ir-skatinimas-naudojant-novatorisk/>

Buvo tęsiamas projektas Ukrainoje, siekiant skatinti žmonių, turinčių psichosocialinę ir/ar intelekto negalią, socialinę įtrauktį, telkiant nevyriausybinių sektoriaus jėgas ir didinant jų darbo efektyvumą. tinkamai atliepti į asmenų, turinčių intelekto sutrikimų ir/ar psichosocialinę negalią, poreikius ir reformuoti atgyvenusias sveikatos ir socialinės apsaugos sistemas, paveldėtas dar iš Sovietų Sąjungos. Projektu siekiama įgalinant vietines pilietinės visuomenės organizacijas ir iškeliant į viešumą paraštėse ilgai buvusias asmenų, turinčių intelekto sutrikimų ir/ar psichosocialinę negalią žmogaus teises.

Projekto veiklos apima egzistuojančių Ukrainos pilietinės visuomenės organizacijų ir ekspertų tinklų analizę bei jų gebėjimų stiprinimą ginti žmogaus teises, vykdyti advokacijos veiklas, skatinti deinstitucionalizaciją ir kurti bendruomeninio tipo paslaugas pagal Jungtinių Tautų Neįgaliųjų teisių konvencijoje nurodytus principus. Teikiama finansinė parama Donecko ir Lvivo srityse veikiančioms pilietinės visuomenės organizacijoms, kuriamos informacinės kampanijos, rengiamos publikacijos, organizuojami įvairių suinteresuotų grupių susitikimai ir konferencijos bei mokomieji vizitai.

Plačiau apie projektą:

<https://perspektyvos.org/projektas/ukrainos-nvo-uz-pokycius-uz-zmoniu-turinciu-intelektosutrikimu-ir-ar-psichosocialine-negalia-zmogaus-teisiu-deinstitucionalizacijos-ir-socialines-itraukties-uztikrinima/>

Buvo užbaigtas projektas „Zero coercion“, kurio tikslas - sukurti mokymų programą apie pagalbos teikimo būdus, nenaudojant prievartos, schizofrenijos krizę išgyvenantiems asmenims.

Projekto rezultatai: sukurtos metodinės gairės mokymų programai, skirtai ugdyti asmenų, patyrusių schizofreniją, jų artimųjų ir psichikos sveikatos specialistų gebėjimus susitvarkyti su schizofrenijos krize nenaudojant prievartos, parengta mokymų medžiaga, patyriminių mokymų programa, skirta ugdyti asmenų, patyrusių schizofreniją, jų artimųjų ir psichikos sveikatos specialistų gebėjimus susitvarkyti su schizofrenijos krize nenaudojant prievartos. Tarptautinė E-mokymų platforma, papildanti mokymų programos įgyvendinimą interneto puslapyje prieinama mokymų medžiaga, įvairiais pratimas ir e-darbo aplinka.

<https://perspektyvos.org/projektas/mokymu-programa-apie-pagalbos-teikimo-budus-nenaudojant-prievartos-schizofrenijos-krize-isgyvenantiems-asmenims-namu-aplinkoje/>

Per 2021 metus buvo vykdyta daugiau nei 30 įvairių mokymų ir supervizijų, pagal skirtingas programas apmokyta apie 500 visuomenės atstovų ir specialistų.

Periodiškai buvo skelbiamos naujienos Psichikos sveikatos perspektyvų feisbuko paskyroje, skelbti straipsniai ir duoti interviu nacionalinėje medijoje.

Buvo teikiami raštai ir pozicijos sprendimų priėmėjams su socialinės ir psichikos sveikatos srityje vykstančiais žmogaus teisių klausimais, siunčiamos užklauskos ir poziciniai dokumentai.

Su 2021 metų veiklos ataskaita galima susipažinti čia:

<https://perspektyvos.org/wp-content/uploads/2022/04/2021-PSP-ataskaita.pdf>

2022 M. VEIKLOS TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

1. Organizacijos stiprinimas:

- 1.1. Padidinti gaunamą individualių ir verslo aukotojų paramą vykdant lėšų pritraukimo kampanijas ir reguliariai informuojant apie galimybę remti PSP veiklas.
- 1.2. Sustiprinti organizacijos darbuotojų gebėjimus pritraukti lėšas, diegti ir plėtoti komercinių mokymų ir konsultavimo veiklų pardavimą.
- 1.3. Padidinti organizacijos dalyvių skaičių, stiprinti jų įsitraukimą ir gebėjimus.
- 1.4. Padidinti organizacijos ir jos veiklų matomumą.

2. Visuomenės švietimas apie žmogaus teises grįstą požiūrį į psichikos sveikatą:

- 2.1. Stiprinti visuomenės psichikos sveikatos raštingumą, ypač jaunuosius žmonius.
- 2.2. Propaguoti pagarbų diskursą apie psichikos sveikatą ir žmones, patiriančius sunkumus.

3. Žmogaus teises grįsto požiūrio į psichikos sveikatą advokacija Lietuvos politikoje ir teisėkūroje:

- 3.1. Pasiiekti, kad žmogaus teises grįstas požiūris į psichikos sveikatą atsirastų visose politikose, ypač siekiant pokyčių sveikatos ir socialinės apsaugos sistemose.
- 3.2. Prisidėti prie tarptautinių žmogaus teisių standartų atsakingo, efektyvaus ir tinkamo įgyvendinimo Lietuvoje.

4. Sveikatos ir socialinių paslaugų kokybės didinimas ir jose dirbančių specialistų gebėjimų stiprinimas:

- 4.1. Sustiprinti specialistų, dirbančių su žmonėmis, patiriančiais psichikos sveikatos sunkumus ar turinčiais psichosocialinę negalią, gebėjimus ir skatinti žmogaus teises grįsto požiūrio į psichikos sveikatą praktinį taikymą.
- 4.2. Socialinės globos ir psichiatrijos įstaigų vertinimas ir kokybės didinimas naudojant PSO „QualityRights“ priemonių rinkinį.

5. Vystomasis bendradarbiavimas:

- 5.1. Prisidėti prie žmonių, patiriančių psichikos sveikatos sunkumus ar turinčių psichosocialinę negalią, žmogaus teisių įgyvendinimo ne ES šalyse.

2022 M. PLANUOJAMOS VEIKLOS

- 1.1. Kvietimo skirti 1,2% GPM kampanija kasmet.
 - 1.2. Vykdyti lėšų pritraukimo kampaniją Aukok.lt platformoje.
 - 1.3. Reguliarus informavimas apie galimybę remti organizacijos puslapyje.
 - 1.4. Nuolatinis informacijos atnaujinimas PSP puslapyje ir socialinėje medijoje, įskaitant naujienų publikavimą.
-
- 2.1. Vykdyti psichikos sveikatos raštingumo mokymus adaptuojant juos įvairioms bendruomenėms.
 - 2.2. Visuomenės švietimas pasitelkiant socialines medijas, organizacijos puslapį, įtakdarius, žiniasklaidos atstovus, naujienų portalus.
-
- 3.1. Žmogaus teisių stebėseną nacionaliniu ir tarptautiniu lygiu.

- 3.2. Sprendimų priėmėjams teikti su politikos formavimu susijusius pasiūlymus.
- 3.3. Dalyvauti vykdomosios valdžios organizuojamose darbo grupėse.
- 3.4. Tinklaveika nacionaliniu ir tarptautiniu lygiu.

- 4.1. Vystyti mokymų specialistams programas, jas plėsti.
- 4.2. Reguliariai viešinti siūlomus mokymus ir „QualityRights“ priemonių rinkinį paslaugų teikėjams.
- 4.3. Vykdyti mokymus sveikatos ir socialinių paslaugų srityse dirbantiems specialistams, ypatingai dirbantiems socialinės globos įstaigose.

- 5.1. Vykdyti bendradarbiavimo veiklas Eurazijos regiono ir Afrikos šalyse, kartu su vietinėmis NVO bei aktyvistais bei žvalgyti naujas bendrų veiklų galimybes.

VIEŠOSIOS ĮSTAIGOS DALININKAI

2021 m. pradžioje įstaigos vienintele dalininke buvo Karilė Levickaitė. 2021 m. pabaigoje buvo priimtos trys naujos dalininkės: Aurelija Auškalnytė, Ugnė Grigaitė ir Irina Kuldoš. Kiekvienos iš dalininkių turpinis įnašas – 28,96 Eur. Bendras 4 dalininkių turpinis įnašas –115,84 Eur.

Direktorė

Karilė Levickaitė

